

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2023, 23(4) 1666–1685. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2023...-1228133>

Türk Eğitim Sisteminde Yaşanan Yönetsel Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Administrative Problems in the Turkish Education System and Suggestions for Solutions

Murat DEMİRKOL¹ , Mustafa ORHAN² , Ahmet Alper KARAGÖZOĞLU³

Geliş Tarihi (Received): 02.01.2023

Kabul Tarihi (Accepted): 18.10.2023

Yayın Tarihi (Published): 15.12.2023

Öz: Bu araştırmanın amacı, öğretmen görüşlerine göre Türk eğitim sisteminde bulunan yönetsel sorunları belirlemek ve bu konuda çözüm önerisi sunmaktır. Araştırma, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan olgubilim (fenomenoloji) deseninde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Elazığ ilindeki okul öncesi kurumları ile ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan 35 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunlar olarak, öğretmenlere ait, eğitimde millî değerlere yeterince yer verilmemesi ve ideolojik yaklaşımların egemen olduğu görüşleri ön plana çıkmıştır. Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunlara yönelik olarak öne çıkan çözüm önerileri ise eğitimde millî değerlerin ön planda tutulması, eğitim politikasının sürekli değişmesi ve yeterli mali kaynak sağlanmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Türk eğitim sistemi, yönetsel sorunlar, eğitim sistemi, öğretmen

&

Abstract: This study aimed to identify administrative problems in the Turkish education system based on teacher perspectives and provide recommendations for addressing these issues. The study employed a qualitative research design, specifically adopting the phenomenology approach. The study group consisted of 35 teachers working in preschools, primary schools, secondary schools, and high schools in Elazığ during the 2022-2023 academic year. Data were collected through semi-structured interviews, and content analysis was used to analyze the data. The findings revealed that the administrative problems in the Turkish education system included the insufficient inclusion of national values in education and the dominance of ideological approaches from the teachers' perspective. The prominent recommendations for addressing the administrative problems in the Turkish education system emphasized prioritizing national values in education, ensuring a stable education policy, and providing sufficient financial resources.

Keywords: Turkish education system, administrative problems, education system, teacher

Atf/Cite as: Demirkol vd., (2023), Türk eğitim sisteminde yaşanan yönetsel sorunlar ve çözüm önerileri, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(4), 1666-1685 doi.org/10.17240/aibuefd.2023...-1228133

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuelt>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Dr. Murat Demirkol, Fırat Üniversitesi, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, mdemirkol@firat.edu.tr, 0000-0003-3108-3219

² Dr. Mustafa Orhan, Milli Eğitim Bakanlığı, Erzurum İl Millî Eğitim Müdürlüğü, mustafaorhan2525@hotmail.com
0000-0002-6254-6733

³ Dr. Ahmet Alper Karagözoğlu, Milli Eğitim Bakanlığı, Elazığ İl Millî Eğitim Müdürlüğü, alperkaragozogl@gmail.com
0000-0002-5416-7274

1. GİRİŞ

Eğitim ile, insanlara eğitim kurumları tarafından hayatta ihtiyaç duyacakları gerekli bilgi ve beceriler sistematik olarak kazandırılmaya çalışılır. Türk Dil Kurumu tanımına göre ise eğitim “çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme ve terbiye” şeklinde tanımlanmıştır (TDK, 2022). Genel manada eğitim, bir insanın; duygusal, bedensel, zihinsel olarak sahip olduğu yeteneklerini belirlenen amaç doğrultusunda geliştirmesidir (Kartal, 2017). Eğitim başka bir tanımda, insanların yaşantısında istendik yönde davranış değişimi süreci şeklinde ifade edilmiştir (Boydak Özan, 2014). Sezgin (2019), eğitimin insana özgü davranışsal bir faaliyet olduğu ve insanların olgunlaştırılmasını sağladığını belirtmiştir. Yapılan tanımlar dikkate alındığında eğitimin bireylerde istenilen davranış değişikliklerini oluşturan ve hayat boyu devam eden sistematik bir süreç olduğunu söyleyebiliriz.

Eğitim, resmî ve düşünsel anlamda, kişilerin değerler, yetenekler ve bilgi bakımından eğitildiği sosyal kurumlar olan okullarda yapılır (Gutek, 2014). Eğitim ile sisteme dâhil olan bireylerin, toplumsal yaşama uyum sağlamaları, bu toplumların kalkınmaları ve gelişmelerinin olumlu yönde değişeceği söylenebilir. Ayrıca eğitim sistemi içerisinde yer alan, okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim alt sistemleri ile belirlenen amaçlar doğrultusunda bütünleşmiş bir yapıyı oluşturmaktadır (Saylık vd., 2021). Eğitim sistemlerinin verimli, sistemli ve organize bir biçimde yönetilmesi ülkeler açısından önemlidir (Kara, 2020). Türk Millî Eğitim Sistemi, 1924 yılında yürürlüğe girmiş olan Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile günümüzdeki yapısına kavuşmuş, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tek elde toplanmıştır (Özdemir ve Topal, 2019). Öğretim birliği oluşturulduktan sonra belirlenen hedefler doğrultusunda, gerçekleştirilecek eğitimsel faaliyetler organize edilerek, kanunlar çıkarılmış ve sürekli güncellemeler yoluyla Türk Millî Eğitim Sistemine yön verilmiştir (Başdemir, 2012). Bununla birlikte Türk Millî Eğitim Sisteminin verimliliğini ve kalitesini arttırmak için Avrupa Birliği'nin eğitime yönelik politikaları da takip edilmektedir (Sağlam, Özüdoğru ve Çıray, 2011). Fakat zaman içerisindeki gelişmeler ve yenilikler doğrultusunda, mevcut kanunlara ek olarak çıkarılan veya güncellenen kanunlarla birlikte Avrupa Birliği'ne uyum kapsamında süreç içerisinde bazı geliştirme ve iyileştirme çabaları gösterilse de bu çalışmaların yeterli olmadığı düşünülmektedir (Özyılmaz, 2017).

Eğitim sistemimizdeki sorunlar üzerine yapılan birçok araştırmada farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalara göre, Türk Millî Eğitim Sistemi'nde öğretmen nitelikleri, öğrenci nitelikleri, eğitim politikasından kaynaklanan sorunlar olduğu belirlenmiştir (Babadag ve Sarıbaş, 2015; Taşdemir, 2015). Bayar ve Kösterelioğlu (2014) ise eğitimdeki vizyon ve misyonun eksikliğine vurgu yaparak, okul yöneticilerinin yetiştirilme ve atanmalarındaki sorunları belirlemiştir. Eğitim sisteminin yapısal sorunların (Başdemir, 2012; Kartal, 2013) yanında, okulların maddi imkânsızlıkları ve sınıf mevcutları sorunu olduğu tespit edilmiştir (Şahan ve Yeşil, 2015). Sarıçay (2018) tarafından yapılan çalışmada okul sayılarının yetersizliği üzerinde durulurken, öğrencilerin yönlendirilme sorunlarının da olduğu belirlenmiştir (Er, 2015). Avrupa Birliği'ne uyum çalışmalarının Türk eğitim sistemi'ne olumsuz etkilerinin olduğu (Çıray, Özüdoğru ve Sağlam, 2011) ve eğitim sistemimizin yapısal sorunlarının olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının eğitim sistemine dair gördükleri sorunlar; kaynak ve donanım eksikliği, öğretmen niteliği, öğretimde kullanılan yöntemler, sistem ve müfredatın sık değişmesi olarak belirlenmiştir (Yılmaz ve Altınkurt, 2011; Yeşil ve Şahan, 2015; Çetin vd., 2018). Bununla birlikte öğretmen adaylarının eğitimdeki fırsat eşitsizliği, sosyal etkinliklerin eksikliği ve ders saatlerinin fazlalığı gibi sorunları olduğu tespit edilmiştir (Erçetin vd., 2019). Genel bir açıyla Türk millî eğitim sisteminde belirlenen sorunlar şu şekilde sınıflandırılabilir:

- ✓ Eğitim sisteminin yapısı (Başdemir, 2012),
- ✓ Eğitim yönetimi (Esen, 2022),
- ✓ Eğitim programları (Uluğ, 2019),
- ✓ Eğitim planlaması (Kocaman, 1996),
- ✓ Eğitim denetimi (Özmen ve Özdemir, 2012),
- ✓ Eğitim finansmanı (Altunay, 2021),
- ✓ Sınav sistemi (Ali İsmail, 2022),
- ✓ Öğretmen yetiştirme ve yeterlilikleri (İra ve Aktan, 2018),
- ✓ Okul yöneticisi yetiştirme ve atama sistemi (Gök, 2019),
- ✓ Altyapı problemleri (Karabulut, 2016).

Eğitim; toplumsal, ekonomik, yönetsel ve siyasi gelişmeler için bir ön koşul olarak düşünülmektedir (Kaya, 2015). Bu bağlamda bir ülkenin eğitim sistemi, o ülkenin bireylerinin hangi amaçlar doğrultusunda yetiştirileceğinden, nasıl bir eğitim alacaklarından, hangi bilgi ve beceriler ile donatılacaklarına kadar birçok konu içermektedir. Eğitimin ülkelerin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerinde oynadığı başat rol gözüne alındığında, eğitimin kalitesi ve etkililiği üzerinde eğitim-öğretim etkinliklerinin uygulayıcıları olan öğretmenler kadar, eğitim-öğretim politikalarının oluşturulmasında ve şekillenmesinde söz sahibi olan politika yapıcılarının sorumluluğunun bulunduğu söylenebilir. Bu amaçla araştırmacılar tarafından Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunların neler olduğunun belirlenmesinin ve bunlara yönelik çözüm önerilerinin getirilmesinin daha etkili bir eğitim sistemi oluşturulmasına katkı sağlayabileceği düşünülmüştür.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı, Elazığ İlinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunları belirlemek ve çözüm önerileri sunmaktır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Öğretmen görüşlerine göre Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunlar nelerdir?
- 2- Öğretmenlerin Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın deseni

Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseninde gerçekleştirilmiştir. Fenomenoloji bir fenomenin bireyin veya belli bir grubun deneyimleri açısından tanımlanmasını (Christensen, Johnson ve Turner, 2015) ifade etmektedir. Buradaki ana düşünce, tek tek insanların bakış açılarından bakarak onların bireysel yapılarını, niyetlerini anlamaya çalışmak olmaktadır. Olgubilim daha çok insanın iç dünyasına/bilinç yapılarına yönelir. Çözümlemenin esas amacı, şeylerin varlığının ve özünün kavranmasıdır (Mayring, 2011).

2.2. Araştırmanın evreni ve örnekleme/Araştırmanın katılımcıları

Çalışmada katılımcılar belirlenirken maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi evrende incelenen problemle ilgili olarak kendi içinde benzeşik durumlar belirlenerek çalışmanın bu durumlar üzerinde yapılmasını (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013) ifade etmektedir. Araştırmada, evrenin en iyi temsil edebilmesi amacıyla farklı sosyo-kültürel özelliklere sahip eğitim bölgelerinde, farklı branş ve okul türünde görev yapan öğretmenler maksimum çeşitlilikte belirlenmiştir.

Çalışmada katılımcılar 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Elazığ ilinde görev yapan 35 öğretmenden oluşmaktadır. Katılımcılara ait bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.
Katılımcı Bilgileri

	Gruplar	Frekans(f)
Cinsiyet	Erkek	21
	Kadın	14
Mesleki Kıdem	1-5	7
	6-10	10
	11-15	12
	15+	6
Görev Yapılan Öğretim Kademesi	Okul Öncesi	4
	İlkokul	12
	Ortaokul	9
	Lise	10

Tablo 1’de görüşlerine başvurulmuş 35 öğretmenin 21’inin erkek, 14’ünün kadın olduğu; 7 öğretmenin 1-5 yıl, 10 öğretmenin 6-10 yıl, 12 öğretmenin 11-15 yıl, 6 öğretmenin 15 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olduğu; 4 öğretmenin okul öncesi, 12 öğretmenin ilkokul, 9 öğretmenin ortaokul ve 10 öğretmenin ise lise kademesinde görev yaptığı görülmektedir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Çalışma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen ve açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunun hazırlanması aşamasında ilgili alan yazın taranmış, iki uzmandan görüş alınmıştır. Uzman görüşünün ardından toplam üç görüşme sorusu içeren form hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış form öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapıp sonda sorular yöneltilerek uygulanmıştır. Çalışma verileri araştırmacılar tarafından okulların ziyaret edilmesi suretiyle elde edilmiştir. Çalışmada veri doygunluğuna ulaşıncaya kadar görüşmelere devam edilmiştir. Görüşme formunda şu sorular yer almaktadır:

- 1- Türk eğitim sistemi’nde yönetsel sorunlar bulunmakta mıdır?
- 2- Türk eğitim sistemi’ndeki yönetsel sorunlar nelerdir?
- 3- Türk eğitim sistemi’ndeki yönetsel sorunlara yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?

2.4. Verilerin analizi

Elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda katılımcıların görüşleri K1, K2, K3, ..., K35 biçiminde kodlanmıştır. Tüm katılımcıların görüşleri incelenerek, temalar oluşturulmuş ve katılımcıların görüşleri anlamca uygun temalara yerleştirilmiştir.

Çalışmanın güvenilirlik belirlemek için uzmanlardan, katılımcı görüşlerini araştırmacılar tarafından oluşturulan temalara yerleştirmeleri istenmiştir. Alan uzmanları tarafından analiz edilen verilerden elde edilen görüş ve temalar, araştırmacılarınki ile karşılaştırılmıştır. Bu amaçla Miles ve Huberman’ın (1994) geliştirdiği “Uzlaşma Yüzdesi” ($Uzlaşma\ Yüzdesi\ (P) = \frac{Görüş\ Birliği}{(Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı)} \times 100$) formülü kullanılmıştır. Bu formül kullanılarak uzlaşma yüzdesinin ~%91 olduğu belirlenmiştir. Nitel araştırmalar için uzlaşma yüzdesi formülünden elde edilen değer %70 ve üzerinde olması (Miles ve Huberman, 1994) araştırma verisinin güvenilirliğinin sağlanmış olduğunu göstermektedir. Bu sonuçla araştırmanın güvenilirliği sağlanmıştır.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: T.C. Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 22.12.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2022/27

3. BULGULAR

Katılımcılara ilk olarak “Türk eğitim sistemi’nde yönetsel sorunlar bulunmakta mıdır?” sorusu yönelmiştir. Katılımcıların yöneltilen soruya vermiş oldukları yanıtlardan elde edilen bulgular incelenmiş ve tüm katılımcıların (n=35) Türk eğitim sistemi’nde yönetsel sorunlar bulunmaktadır görüşünde olduğu görülmüştür.

Çalışma kapsamında ikinci olarak katılımcıların “Türk eğitim sistemi’ndeki yönetsel sorunlar nelerdir?” sorusuna vermiş oldukları yanıtlardan elde edilen bulgular doğrultusunda Türk eğitim sistemi’ndeki yönetsel sorunlar; eğitsel sorunlar, finansal sorunlar ve politik sorunlar olmak üzere üç alt tema altında değerlendirilmiştir. Eğitsel sorunlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Eğitsel Sorunlar

Kodlar	n
Öğretmen yetiştirme sorunu	11
Eğitim yöneticilerinin niteliği	11
Eğitim uzmanlarından yeterince yararlanılmaması	8
Öğrenme-öğretme süreci sorunları	8
Teftiş sorunu	8
Eğitim-öğretim etkinliklerinden kaynaklanan sorunlar	4
Öğretmen nitelikleri sorunu	4

Tablo 2 incelendiğinde eğitsel sorunlar olarak, öğretmen yetiştirme sorunu (n=11), eğitim yöneticilerinin niteliği (n=11), eğitim uzmanlarından yeterince yararlanılmaması (n=8), öğrenme-öğretme süreci sorunları (n=8), teftiş sorunu (n=8), eğitim-öğretim etkinliklerden kaynaklanan sorunlar (n=4) ve öğretmen nitelikleri sorunu (n=4) görüşleri ifade edilmiştir. Eğitsel sorunlar alt teması ile ilgili öne çıkan katılımcı görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

K10: “Eğitim fakülteleri kurmamıza rağmen sadece bu okuldan değil, çeşitli okullardan mezun olanları da öğretmen yapmamız” (Kadın, Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, İlkokul).

K18: “Eğitim yöneticiliğinde uzman kişilerin yeterli sayıda olmayışı da sorunlar arasındadır” (Erkek, Mesleki Kıdem :6-10 yıl, Lise).

K32: “Millî eğitim kadrosunda yetkili birimlerde eğitim alanında uzman olan kişilerin yani eğitim bilimcilerin görevle getirilmemiş olması eğitimdeki sorunlardan biridir” (Erkek, Mesleki Kıdem: 15+ yıl, Ortaokul).

K29: “Ülkemizde öğrenme öğretme süreçlerinde temel sıkıntıların başında öğrenci aşırı bilgi yüklemenin yanlışlığından söz edebiliriz. Öğrenciler sorgulama becerisinden yoksun olarak ezbere bilgi ile donatılıyorlar” (Kadın, Mesleki Kıdem: 6-10 yıl, Lise).

K17: “Teftiş sisteminde en çok sıkıntı çektiğimiz konu öğretmenlerin teftişi sırasında yaşanmakta idi branşlar düzeyinde yeterli olmayan müfettişler tarafından yapılan teftişler objektif olmamaktadır. Branşı İngilizce olan bir müfettişin matematik dersini teftiş etmesi gibi” (Erkek, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, Ortaokul).

K9: “Eğitim programları düzenlenmelidir” (Erkek, Mesleki Kıdem: 6-10 yıl, Ortaokul).

K2: “Öğretmen niteliklerinden kaynaklanan sorunlar var. Pedagojik bilgideki yetersizlik, hizmet içi eğitim eksiklikleri, mesleki bilgideki yetersizlikler gibi” (Kadın, Mesleki Kıdem: 6-10 yıl, Okul Öncesi).

K6: “Liyakatsiz yöneticilerin resmi iletişim tarzının ötesine geçemeyişi ve bu durum sonucunda da okullarda öğretmen-yönetici çatışmalarının yaşanması önemli bir sorun alanı olarak karşımıza çıkmaktadır” (Erkek, Mesleki Kıdem:11-15 yıl, İlkokul).

Finansal sorunlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3.

Finansal Sorunlar

Kodlar	n
Mali sorunlar	10
Fiziksel sorunlar	6
Personel yetersizliği	2
Araç gereç yetersizliği	2
Öğretmen maaşlarının yetersizliği	1

Tablo 3 incelendiğinde finansal sorunlar alt teması; mali sorunlar (n=10), fiziksel sorunlar (n=6), personel yetersizliği (n=2), araç/gereç yetersizliği (n=2) ve öğretmen maaşlarının yetersizliği (n=1) ifadeleri olarak ortaya çıkmıştır. Finansal sorunlar alt teması ile ilgili öne çıkan katılımcı görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

K4: “Şahsen benim çalıştığım okullarda idarecilerin en önemli sorunlarından biri kaynak sorunudur. İdareciler bazen bir dilenci gibi kaynak arayışında olmuştur. Biz öğretmenler aramızda her ay para toplayarak bu soruna çözüm üretmeye çalıştık” (Erkek, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, Ortaokul).

K24: “Okullarda yeterli bütçe olmadığı için temizlik ve güvenlik elemanı alınamıyor ya da 1-2 kişi çalıştırılıyor. Ayrıca okullar bakımsız, badana yapılamıyor, tuvaletlerde musluklar, rezervuarlar bozuk, sabun, tuvalet kâğıdı vs. yok. Bu durum çocukların sağlığını ve güvenliğini tehdit ediyor” (Erkek, Mesleki Kıdem:6-10 yıl, Lise).

K20: “Öğretmenlerin aldıkları maaşlar yetersiz, pek çok öğretmen ek iş yapmak zorunda kalıyor; bu nedenle psikolojik sorunlar yaşayan öğretmenler var” (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, Lise).

Politik sorunlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.*Politik Sorunlar*

Kodlar	n
Eğitimde millî değerlere yeterince yer verilmemesi	16
İdeolojik yaklaşımların egemenliği	12
Eğitim politikasından kaynaklanan sorunlar	10
Aşırı merkezîyetçilik	9
Eğitim programından kaynaklanan sorunlar	7
Eğitim felsefesinden kaynaklanan sorunlar	5

Tablo 4 incelendiğinde politik sorunlar alt teması; eğitimde millî değerlere yeterince yer verilmemesi (n=16), ideolojik yaklaşımların egemenliği (n=12), eğitim politikasından kaynaklanan sorunlar (n=10), aşırı merkezîyetçilik (n=9), eğitim programından kaynaklanan sorunlar (n=7) ve eğitim felsefesinden kaynaklanan sorunlar (n=5) görüşleri ifade edilmiştir. Politik sorunlar alt teması ile ilgili öne çıkan katılımcı görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

K27: “Ülkemizde egemen olan ideolojiler sürekli değişmiştir ve iktidara gelen tüm hükümetlerin eğitimi kendi ideolojilerine göre dizayn etmek istemeleri eğitim sistemini bir yap-boza çevirmiştir. Böylelikle oturmayan ve sürekli değişen bir sistemle istenilen verim alınmamıştır” (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, İlkokul).

K26: “Değişim ve yeniliklere ayak uydururken programlar ve eğitim sistemimiz sürekli yap-boz tahtası gibi değiştirilmektedir. 4+4+4 sistemi ve 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmesi, düz yazı ve bitişik eğik yazı gibi uygulamaların sürekli değişmesi, 1.sınıf yaşının düşürülmesinin yanı sıra programların değişmesi” (Erkek, Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, Ortaokul).

K35: “Ülkemizde çok katı merkezîyetçi bir eğitim yapısının olması. Yerel düzeydeki yöneticilerin eğitimin yürütülmesinde sadece bir uygulayıcı konumundadır. Ancak karar verme yetkileri yok denecek kadar azdır. Sadece verilen emirleri yerine getirmekle sorumludurlar” (Erkek, Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, Ortaokul).

K15: “Eğitim felsefesinin batıdan alınıp direk kullanılmaya çalışılması. Kendi kültürel yapımıza uyarlamadan kullanmaya çalışmak” (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, İlkokul).

Çalışma kapsamında son olarak Katılımcıların “Türk eğitim sistemi’ndeki yönetsel sorunlara yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna vermiş oldukları yanıtlardan elde edilen bulgular doğrultusunda çözüm önerileri; eğitsel çözümler, finansal çözümler ve politik çözümler olmak üzere üç alt tema altında toplanmıştır. Eğitimsel çözümler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3.*Eğitsel Çözümler*

Kodlar	n
Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin yapılması	9
Eğitim yöneticilerine yönelik hizmet içi eğitimlerin yapılması	8
Eğitim uzmanlarından yararlanılması	8
Denetmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin yapılması	6
Üniversite eğitiminde kalitenin artırılması	5
Etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması	5
Eğitim-öğretim etkinliklerinin yenilikçi olması	4
Eğitim yöneticilerinin lisansüstü eğitim almalarının sağlanması	3
Öğrenci becerilerinin geliştirilmesinin sağlanması	3
Denetmenlerin atama sisteminin düzenlenmesi	2
Öğretmen adaylarının mesleğe uygunluğuna bakılması	1

Tablo 3 incelendiğinde eğitsel çözümler alt teması; öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin yapılması (n=9), eğitim yöneticilerine yönelik hizmet içi eğitimlerin yapılması (n=8), eğitim uzmanlarından yararlanılması (n=8), denetmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin yapılması (n=6), üniversite eğitiminde kalitenin artırılması (n=5), etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması (n=5), eğitim-öğretim etkinliklerinin yenilikçi olması (n=4), eğitim yöneticilerinin lisansüstü eğitim almalarının sağlanması (n=3), öğrenci becerilerinin geliştirilmesinin sağlanması (n=3), denetmenlerin atama sisteminin düzenlenmesi (n=2) ve öğretmen adaylarının mesleğe uygunluğuna bakılması (n=1) ifadeleri olarak ortaya çıkmıştır. Eğitsel çözümler alt teması ile ilgili öne çıkan katılımcı görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

K10: “Öğretmen olmak isteyenleri önce bu mesleğe uygun olup olmadığına bakmalıyız” (Kadın, Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, İlkokul).

K22: “Öğretmen olarak atanmaları hizmet içi eğitimlerle sık sık çağdaş anlayışa göre eğitmeliyiz” (Erkek, Mesleki Kıdem: 6-10 yıl, İlkokul).

K12: “Üniversitelerde öğretmenlerin eğitimlerinde kaliteyi artırmak” (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, Okul Öncesi).

K5: “Her kademedeki yöneticiler, eğitim yönetimi alanında lisansüstü eğitim almalıdır. Bu süreçte etkili bir okul yöneticisinin yanına yönetici yardımcısı olarak atanmalıdır. Lisansüstü eğitimin ardından yönetici olarak atandıktan sonra da bu eğitimler periyodik olarak devam etmelidir” (Erkek, Mesleki Kıdem: 6-10 yıl, Lise).

K8: “Okul yöneticilerinin hizmet içi eğitimine gerekli önem verilmelidir” (Erkek, Mesleki Kıdem: 6-10 yıl, İlkokul).

K7: “Eğitim sistemimiz için yapılması gereken önemli faaliyetlerden birisi de eğitim bilimcilerin sisteme entegre edilmesidir” (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, Lise).

K19: “Öğrencilerin zihinsel, bireysel ve sosyal anlamda gelişmesini destekleyecek öğrenme ortamlarının oluşturulması başarıyı her anlamda destekleyecektir” (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, Lise).

K32: “Müfettişlerin uzmanlık bilgilerinin artırılması amacıyla hizmet içi eğitimler artırılabilir” (Erkek, Mesleki Kıdem: 15+ yıl, Ortaokul).

K30: “Müfettişlikte yaş sınırı kaldırılmalı ve tecrübeye önem verilmeli, müfettişler sadece kendi branşlarındaki öğretmenleri denetlemeli” (Kadın, Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, Okul Öncesi).

K23: “Eğitim-öğretim faaliyetlerinin dünyadaki çağdaş eğitim hareketleri izlenerek yapılması sağlanmalıdır” (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, İlkokul).

K14: “Yönetici seçiminin yalnızca yazılı ve sözlü sınavlar göz önüne alınarak yapılmaması, taşra, köy, ilçe, il gibi farklı bölge ve okullarda görev deneyimi elde etmiş ve sorun çözme becerisi ile iletişim becerilerinin de değerlendirilerek yönetici sıfatını hak ettiği düşünülen kişilerin atamalarının gerçekleştirilmesi” (Erkek, Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, Lise).

Finansal çözümler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

Finansal Çözümler

Kodlar	n
Mali kaynak sağlanması	10
Fiziksel yetersizliklerin giderilmesi	6
Personel yetersizliğinin giderilmesi	2
Araç/gereç yetersizliğinin giderilmesi	2
Öğretmen maaşlarının iyileştirilmesi	1

Tablo 4 incelendiğinde finansal çözümler alt teması; mali kaynak sağlanması (n=10), fiziksel yetersizliklerin giderilmesi (n=6), personel yetersizliğinin giderilmesi (n=2), araç/gereç yetersizliğinin giderilmesi (n=2) ve öğretmen maaşlarının iyileştirilmesi (n=1) ifadeleri olarak ortaya çıkmıştır. Finansal çözümler alt teması ile ilgili öne çıkan katılımcı görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

K33: “Öğretmen maaşlarında iyileştirilmeye gidilmeli” (Erkek, Mesleki Kıdem: 15+ yıl, Lise).

K20: “Millî Eğitim Bakanlığı'na ayrılan bütçe arttırılmalı, aynı zamanda her okul için ayrı bütçe ayrılmalıdır” (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, Lise).

K26: “Ayrıca okullarda kütüphane, spor salonu, laboratuvar gibi alanlar oluşturulmalıdır. Okullarda yeterli sayıda araç-gereç ve basılı kaynağın olması sağlanmalıdır” (Erkek, Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, Ortaokul).

K12: “Anasınıflarının ilkökul bünyesinde değil bağımsız anaokulu binası olarak kurulabilmesi için gerekli maddi desteğin verilmesi. Bu alanda çalışacak yeterli personel (yardımcı öğretmen, yardımcı sınıf ablası vb.) ihtiyacının karşılanması” (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, Okul Öncesi).

Politik çözümler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.

Politik Çözümler

Kodlar	n
Eğitimde millî değerlerin ön planda olması	16
Eğitim politikasının sürekli değişmemesi	10
Eğitim programının ihtiyaçlar doğrultusunda hazırlanması	7
İdeolojik yaklaşımların terk edilmesi	6
Okul yöneticilerinin yetki alanlarının genişletilmesi	6
Eğitim felsefesinin oluşturulması	5
Mülakat sisteminin terkedilmesi	4
Yerel yönetimlere yetki devredilmesi	3
Kadrolaşmanın olmaması	2

Tablo 5 incelendiğinde politik çözümler alt teması; eğitimde millî değerlerin ön planda olması (n=16), eğitim politikasının sürekli değişmemesi (n=10), eğitim programının ihtiyaçlar doğrultusunda hazırlanması (n=7), ideolojik yaklaşımların terk edilmesi (n=6), okul yöneticilerinin yetki alanlarının genişletilmesi (n=6), eğitim felsefesinin oluşturulması (n=5), mülakat sisteminin terkedilmesi (n=4), yerel yönetimlere yetki devredilmesi (n=3) ve kadrolaşmanın olmaması (n=2) ifadeleri olarak ortaya çıkmıştır. Politik çözümler alt teması ile ilgili öne çıkan katılımcı görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

K7: “Yeni nesle, bilgi ve becerilerin yanında kim olduklarını, hangi millete, hangi inanca ve kültür dünyasına ait olduklarını ve bunun ne demek olduğunu öğretmek gerek” (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, Lise).

K11: “Yönetici seçiminde liyakat çok önemlidir; ama iktidara gelenler kadrolaşmak için mülakatlarda kendi ideolojilerine yakın kişileri yönetici olarak atamıştır. Ben de buna kendim şahit oldum. Bu kayırmacılık benim

kurumuma bağlılığım konusunda sorunlar yaratmıştır...Bunun için atamalarda mülakat sistemi tümünden kaldırılmalıdır. Merkezi sınav sistemiyle yöneticiler atanmalıdır. Yüksek lisans zorunlu hale getirilebilir" (Erkek, Mesleki Kıdem: 15+ yıl, İlkokul).

K1: "Eğitim politikasının belirlenmesinde ülkenin gerçek ihtiyaçlarının yanında evrensel olarak da ihtiyaçları karşılar olmalıdır. Eğitim politikamız belirlenirken Atatürk ilke ve inkılapları temel oluşturmalıdır. Eğitim çağdaş, laik, bilimsel, millî, cumhuriyetçi, eşit, işlevsel ve çağdaş olmalıdır. Ayrıca eğitim politikaları belirlenirken çağdaş ülkelerin de eğitim sistemleri incelenerek bize uygun hale getirilerek o ülkelerden de yararlanabiliriz... Ülkemizde eğitim politikaları belirlenirken hepimiz biliyoruz ki siyaseti aşan bir eğitim politikamız yıllarca maalesef olmadı. Hükümetler değiştikçe eğitim politikamız da değişti. Bu nedenle eğitim politikamız sürekli ve kalıcı olamadı. Onun için eğitime okullarımıza üniversitelerimize vs. siyaseti alet etmemeliyiz" (Erkek, Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, İlkokul).

K13: "Eğitim sisteminin genel amaçları, stratejik planlaması, yönlendirilmesi ve denetimi merkezden yapılmalı, bazı yetkiler yerel yönetimlere devredilmelidir" (Erkek, Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, İlkokul).

K33: "Eğitimde yerleşme olmalı, İlin üst düzey eğitim yöneticileri karar vermede daha çok yetkilendirilmeli (Erkek, Mesleki Kıdem:15+ yıl, Lise).

K8: "Okul yöneticilerinin yetki alanları genişletilmelidir" (Erkek, Mesleki Kıdem: 6-10 yıl, İlkokul).

K26: "Ülkenin sosyal, ekonomik, politik hedefleri göz önüne alınarak eğitim-öğretim programları ve içerikleri ona göre belirlenmelidir" (Erkek, Mesleki Kıdem: 1-5 yıl, Ortaokul).

K15: "Gelişmiş ülkelerin önce eğitim felsefesi bu alanda uzman kişiler tarafından incelenerek uygun görülen felsefe kendi kültür ve geçmişimize uygun hale dönüştürülmeli, millî ve ahlaki değerler ile yoğurulmalı" (Kadın, Mesleki Kıdem: 11-15 yıl, İlkokul).

Elde edilen bulgular ışığında öğretmen görüşlerine göre Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunlara yönelik çözümlerin sırasıyla en fazla politik çözümler (n=59), eğitsel çözümler (n=54) ve finansal çözümler (n=21) alt temalarında toplandığı belirlenmiştir. Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunlara yönelik öğretmenlerin belirttikleri çözüm önerilerinin bu sorunları bire bir tecrübe etmelerinden ötürü önemli olduğu düşünülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışma kapsamında öğretmenlere Türk eğitim sistemindeki yönetsel sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik görüşleri sorulmuştur. Bu kapsamda elde edilen veriler analiz edilmiş ve ulaşılan sonuçlar aşağıda paylaşılmıştır.

Bu kapsamda katılımcılardan Türk eğitim sistemi'nde sorun olup olmadığına ilişkin soruya cevap olarak gelen görüşlerin tamamı sorun bulunduğu yönündedir. Elde edilen bu bulgu daha önce araştırmacılar (Babadağ ve Sarıbaş, 2015; Gedikoğlu, 2005; Gür ve Çelik, 2009; Kızılıkaya, 2014; Sezer, 2020; Taşdemir, 2015; Yılmaz ve Altinkurt, 2011) tarafından gerçekleştirilen çalışmaların sonuçları ile örtüşmektedir. Türk eğitim sistemi pragmatist ve rasyonalist bir eğitim felsefesi ile inşa edilmişken, toplum merkezli ve merkezi yönetimin etkisinde olması eğitim sisteminde sorunlar olduğunun göstergesidir (Şenkaloğlu, 2021).

Katılımcılar Türk eğitim sistemi'ndeki en önemli yönetsel sorunların başında finansman sorunu olduğunu ifade etmişlerdir. Bunu takip eden sorunlar eğitimin millileştirilememesi, ideolojik yaklaşımlar ile öğretmen yetiştirme ve eğitim yöneticilerinin niteliği olmuştur. Eğitim politikası, eğitimin aşırı merkezîyetçi olması, eğitim uzmanlarından yeterli düzeyde faydalanılmaması, öğrenme-öğretme süreci sorunları ve teftiş sorunları belirlenen diğer sorunlar arasındadır. Bu sorunlar içerisinden öne çıkan finansman sorununa ilişkin, öğretmenler okullarda yeterli kaynak olmamasından ve okullara yeterli bütçenin aktarılmasından ötürü, araç gereç, temizlik ve güvenlik noktasında sıkıntılar yaşandığını belirtmişlerdir. Ayrıca

öğretmenlerin maaşlarının Öğretmenlik Meslek Kanunu ile yapılan düzenlemelere rağmen yetersiz düzeyde olmasının öğretmenleri ek iş yapmaya sevk ettiği dile getirilmiştir. Bu sonuçlar Özer vd.'nin (2015) yaptığı çalışmada yer alan, birçok okulun yakıt, elektrik, temizlik, güvenlik ve su gibi temel ihtiyaçlarını karşılayamadığı sonucu ile benzerlik göstermektedir. Okullarda ihtiyaçların giderilmesi noktasında farklı gelir kalemleri oluşturmaya çalıştıkları yapılan araştırmalarla belirlenmiştir (Kayıkçı ve Akan, 2014; Altunay, 2017, Gökçe ve Uslu, 2018, Ağalday, 2022; Güneş ve Kara, 2016). Ayrıca finansal sorun içerisinde belirlenen önemli bir sorun, öğretmenlerin gelirler düzeylerinin yeterli düzeyde olmadığıdır. Bu sonuç Bek (2007), Torun (2010), Taşdan vd. (2013), Dağlı ve Bünyamin (2017) ve Cantürk (2021) tarafından yapılan çalışmalarla örtüşmektedir. Bununla birlikte Eğitim sendikaları tarafından yapılan araştırmalarla desteklenmektedir (Cantürk, 2021).

Katılımcılar tarafından Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunlara yönelik dile getirilen bir başka sorun ise eğitimin millileştirilmesidir. Bu kasamda öğretmenlerin, eğitimde yeni nesle millî kültür ve değerlerimizin yeterli düzeyde aktarılamadığını düşündükleri belirtmişlerdir. Buna sebep olarak, eğitim sistemi yapısının, çevresel faktörlerden ötürü akademik başarının ön plana çıkmasının, millî kültür ve değerlerin aktarılması noktasında engel teşkil ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Yıldırım ve Çalışkan (2017), Gözel (2018), Ateş (2013), Bayırlı, 2020 tarafından yapılan çalışmalarla benzerlik göstermiştir.

Katılımcı görüşleri doğrultusunda, eğitim sisteminin iktidardakilerin ideojilerlerine göre değiştiği ve bu durumun sisteme olumsuz yansımalarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada eğitim sistemi ile ideolojik yapının sürekli bir etkileşimde olduğu sonucu (Akın ve Arslan, 2014; Demirtaş ve Özer, 2015; Kesik, 2014; Murillo, 2017; Taş ve Hızıroğlu, 2016) alanyazında birçok araştırma ile benzerlik göstermektedir. Eğitime ideolojinin aktarılmasının eğitimin özgünlüğü üzerinde olumsuz etkileri olacağı düşünülmektedir (İnal, 2008). Öğretmen görüşleri doğrultusunda eğitim sisteminin sürekli değişkenlik göstermemesi ve kararlı bir yapıya sahip olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve okul yöneticilerinin niteliği noktasında sorunlar olduğunu dile getiren öğretmen görüşleri doğrultusunda, eğitim fakülteleri dışında farklı fakültelerden olan bireylerin bazı sertifikalar alarak (formasyon) öğretmen olarak atamalarının yapılmasının sorun teşkil ettiği ve fakültelerde verilen eğitim ile okul müfredatının örtüşmediği gibi sorunlar belirlenmiştir. Bu sonuçlar farklı araştırmalarla (Abazoğlu vd, 2016; Akarsu vd, 2020; Yılmaz, 2017) benzer sonuçlar göstermektedir. Ayrıca, okullarındaki mevcut yöneticilerin yöneticilik ve liderlik vasıflarının yeterli olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç Receptoğlu ve Kılınç (2014), Başdemir (2012) ve Taşdemir (2015) tarafından yapılan araştırmalarla örtüşmektedir.

Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunlara yönelik çözüm önerileri kapsamında elde edilen görüşler kategorize edilerek çözüm önerileri üç gruba ayrılmıştır. Bu gruplar eğitsel, finansal ve politik çözümler olarak sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmalar ışığında ilk olarak öğretmenler eğitsel olarak, öğretmen, yönetici ve denetmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin nitelikli olarak yapılarak sayısının artırılması gerektiği, üniversite eğitiminin kalitesinin artırılması, öğrenme ortamlarının daha etkili hale getirilmesi, yöneticilerin niteliklerinin artırılması gibi önerilerde bulunmuşlardır. Elde edilen bu sonuçlar Babadağ ve Sarıbaş (2015), Aydın (2014), Saylık vd. (2021) tarafından yapılan çalışmalarla benzerdir.

Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunlara yönelik finansal çözümler noktasında; okulların maddi kaynaklarının iyileştirilmesi, fiziksel ve alt yapı problemlerinin çözülmesi, öğretmen ve yardımcı personel eksikliğinin giderilmesi ve öğretmen maaşlarının iyileştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Elde edilen sonuçlar bu kapsamda yapılan çalışmalarla benzer sonuçlar vermiştir (Saylık vd., 2021; Şahan ve Yeşil, 2015; Sarıçay, 2018).

Türk eğitim sistemi'ndeki yönetsel sorunlara yönelik politik çözümlerde öğretmenler, eğitimde millî değerlerin ön plana çıkması gerektiğini, eğitim politikasında kararlı bir yapının olmasını, eğitim programlarının ülke ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmasını, eğitimde ideolojik yaklaşımlardan uzak durulmasını, okul yöneticilerinin yetkilerinin artırılmasını, atamalarda mülakat sisteminin kaldırılmasını ve ideolojik kadrolaşmanın kaldırılması gerektiğini vurgulamışlardır. Elde edilen bu sonuçlar ile Yılmaz ve

Altınkurt (2011), Yeşil ve Şahan (2015), Çetin vd. (2018) tarafından yapılan araştırmalarla aynı doğrultuda sonuçlar içermektedir.

Sonuç olarak Türk eğitim sisteminde öğretmenler tarafından görülen sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri incelendiğinde geçmişte yapılan çalışmalarla benzer sonuçların elde edildiği, bunun ise süregelen sorunların henüz çözüme ulaşmadığının bir göstergesi olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Özellikle eğitim politikası, eğitimin millî ve kültürel değerlerimize uygunluğu, eğitimdeki insan kaynağı yapılanması, eğitimdeki finansal sorunlar ve eğitim planlaması (Arslan, 2004; Güllüpınar, 2017; Neyişci vd., 2020; Özel ve Zelyurt, 2016; Uluğ, 1998) gibi alanlarda mevcut sorunlar belirlenmiş ve sistemin içerisinde yer alan öğretmenler tarafından çözüm önerileri sunulmuştur. Eğitim sistemimizde gelişim gözlense de henüz istenilen düzeye ulaşılmadığı sonucuna varılmıştır.

Kaynakça/Reference

- Abazoğlu, İ., Yıldırım, O. Ve Yıldızhan, Y. (2016). "Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme", *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(6): 143-160.
- Ağalday, B., & Mehmet, G. Ü. L. Okul Müdürlerinin Finansal Kaynak Sağlamada Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Fenomenolojik Bir İnceleme. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 155-177.
- Akarsu, A. H., Yılmaz, A., & Geçit, Y. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmen Eğitimi Programlarının Yapısı: 2006-2018 Programlarının Karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (56), 23-60.
- Akın, U. ve Arslan, G. (2014). İdeoloji ve eğitim: devlet-eğitim ilişkisine farklı bir bakış. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 81-90.
- Ali İsmail, M. (2022). *Kaynaştırma eğitimi uygulamalarında karşılaşılan sorunlar üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi: Meta-sentez çalışma* (Master's thesis, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Altunay, E. (2017). Okul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda eğitim finansmanı politikaları: Sorunlar, nedenler ve çözümler. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6(2), 689- 714.
- Altunay, E. (2021). Okulların finansman yönetimi açısından okul yöneticilerinin politik becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 90-106.
- Arslan, M. (2004). Eğitim sistemimizin kapanmayan yarısı-yükseköğretime geçiş. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(16), 37- 51.
- Ateş, F. (2013). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin değerler eğitimi ve uygulamalarına yönelik görüşleri üzerine nitel bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, M. (2014). *Toplum Kültür Eğitimi*. İstanbul: Gazi Kitabevi.
- Babadağ, G., Sarıbaş, S. (2015). Temel eğitimin temel sorunları. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 3 (1), 18-34.
- Başdemir, H. Y. (2012). Türk Eğitim sisteminin yapısal sorunları ve bir öneri. *Liberal Düşünce*,17 (67), 35-53.
- Başdemir, H. Y. (2012). Türk eğitim sisteminin yapısal sorunları ve bir öneri. *Liberal Düşünce Dergisi*, (67), 35-52.
- Bayar, A., Kösterelioğlu, İ. (2014). Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin güncel bir değerlendirme. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25 (1), 177-187.
- Bayırlı, H., Doruk, O., & Tüfekci, A. (2020). Öğretmenlerin değerler eğitimi hakkındaki görüşleri: Afyonkarahisar örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 865-894.
- Bek, Y. (2007). *Öğretmenin Toplumsal/ Mesleki Roller ve Statüsü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Dönem Projesi) Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Boydak Özcan, M. (2014). Temel Kavramlar. Eğitim Bilimine Giriş içinde (Ed. M. Taşpınar). (s. 42-66). Ankara: Edge Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (15. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cantürk, G. Öğretmenlerin Karşılaştıkları Ekonomik Sorunlar ve Maaş Artışı Talepleriyle İlgili Görüşleri: Twitter Analizi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 202-223.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. ve Turner, L. A. (2015). Araştırma yöntemleri: Desen ve analiz (Çev. A. Alpay). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çetin, H., Yazar, M.İ., Aydın, S. & Yazıcı, N. (2018). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının Türk eğitim sistemi sorunlarına ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(25), 117-135. <http://dx.doi.org/10.29329/mjer.2018.153.7>
- Çıray, F. Özüdoğru, F. & Sağlam, M. (2011). Avrupa birliğinin eğitimde kaliteyi belirleyici alan ve göstergeleri açısından Türk eğitim sisteminin durumu. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, VIII (I), 87-109

- Dağlı, A., & Bünyamin, H. A. N. (2017). Öğretmen görüşlerine göre Diyarbakir ili eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(12), 108-124.
- Demirtaş, H. ve Özer, N. (2015). Eleştirel kuram açısından eğitim ve eğitim yönetimi. *Journal of Teacher Education and Educators*, 4(2), 206-227.
- Er, D. (2015). Türk eğitim sisteminde ki temel sorunlar. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.
- Erçetin, Ş. Ş., Açıkalın, Ş. N., Akbaşlı, S., Çevik, M. S., Görgülü, D. Güngör, H. & Çelik, M. (2019). Türk eğitim sisteminin temel sorunları ve eğitimle ilgili güncel tartışmalar. Ankara: Uluslararası Bilim Derneği.
- Esen, G. (2022). *Yönetici ve öğretmenlerin bakış açısıyla meslek liselerinin yönetsel sorunları üzerine bir olgubilim çalışması* (Master's thesis, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Mersin üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 66-80. http://efd.mersin.edu.tr/dergi/meuefd_2005_001_001/pdf/meuefd_2005_001_001_0066-0080_gedikoglu.pdf.
- Gök, R., (2019). Türk eğitim sisteminde liyakat (meritokrasi) esaslı eğitim yöneticiliği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 39-64.
- Gökçe, A. T., & Uslu, Ö. F. (2018). İlkokullarda okul müdürlerinin mali kaynak gerektiren ihtiyaçları karşılama yolları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 315-334.
- Gözel, Ü. (2018). *Hayat bilgisi dersi öğretim programının değerler eğitimi açısından öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gutek, G. L. (2014). *Eğitime Felsefi ve İleolojik Yaklaşımlar*. (N. Kale, Çev.) Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Güllüpnar, F. (2017). Kamusal yaşamın çöküşü ve bireyin sorumlulaştırılması olarak 'yaşam boyu öğrenme': Eğitim ve istihdam politikalarının eleştirisine bir katkı. *Amme İdaresi Dergisi*, 50(1), 67-84.
- Gür, B. S., ve Çelik, Z. (2009). Türkiye'de Millî Eğitim Sistemi: Yapısal Sorunlar ve Öneriler. Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA).
- İra, N., & Aktan, İ. (2018). Teknik Eğitim Fakültelerinin Kapatılmasının Mesleki Eğitime Öğretmen Yetiştirme Sürecine Etkileri. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counselling* ISSN: 1300-7432, 7(2), 1-13.
- Kara, M. (2020). The Problems of Turkish Education System According to the Opinions of Stakeholders in Education. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 21(3).
- Karabulut, C. (2016). Eğitimde metalaşma ve ticarileşme. *SAV Katkı*, 2, 66-79.
- Kartal, S. (2013). Öğretmen adaylarının görüşlerine göre eğitim sistemimizde değiştirilmesi gereken noktalar. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel sayı, 248-262.
- Kartal, Seçil Eda, Turgut Karaköse, T. Yavuz Özdemir ve Ramazan Yirci. 2017. Analyzing Teachers' Emotional Labor Levels According to Some Variables. *Modern Journal of Language Teaching Methods*. c.7.s.12: 317-329.
- Kaya, Y. K. (2015). *İnsan Yetiştirme Düzenimiz Poitika-Eğitim-Kalkınma*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kayıkçı, G. ve Akan, D. (2014). İlköğretim kurumlarının mali kaynak sorunları ve okul müdürlerinin çözüm uygulamaları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1, 237-255.
- Kesik, F. (2014). Eğitim yönetiminde çoğul bir ses: Eleştirel kuram. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 4(2), 93-133.
- Kızılkaya, H. (2014). *Postmodern Felsefe Işığında Türk Eğitim Sistemi Sorunlarının Değerlendirilmesi* (Master's thesis, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Kocaman, A. (1996). Edimbilim üzerine. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 7, 11-36.

- Mayring, P. (2011). *Nitel sosyal araştırmaya giriş: Nitel düşünce için bir rehber*. (A. Gümüş ve M. S. Durgun, Çev.). Ankara: BilgeSu Yayıncılık.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Murillo, F. (2017). Ideology, Curriculum & The Self: The psychic rootedness of ideology and resistance in subjectivity. *Journal for Critical Education Policy Studies (JCEPS)*, 15(3), 332-351.
- Neyişçi, N., Turabik, T., Feyza, G. Ü. N., & Nuray, K. I. S. A. (2020). Öğretmen adaylarının perspektifinden Türk eğitim sisteminin sorunları ve olası çözüm önerileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(6), 2257-2270.
- Özdemir, A., & Topal, M. (2019). Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarının DEMATEL ve Analitik Ağ Süreci Yöntemleri Kullanılarak Değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 50(50), 160-184.
- Özek, B. Y. (2019). Eleştirel Kuram (Frankfurt Okulu) Bağlamında İdeoloji Ve Eğitim İlişkisinin Çözümlemesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3), 1535-1557.
- Özel, E. & Zelyurt, H. (2016). Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 36, 9-34.
- Özer, N., Demirtaş, H., & Ateş, Ö. F. (2015). Okulların Mali Durumlarına ve Bütçe Yönetiminde Yaşanan Sorunlara İlişkin Müdür Görüşleri/School Principals' Views on the Financial Conditions of Schools and the Budget Problems. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 17-39.
- Özmen, F., & Özdemir, T. Y. (2012). Anlatılan öykülere dayalı olarak, denetçilerin denetlenenlerle yüz yüze iletişimlerinde yaşadıkları sorunlar. *Millî Eğitim*, 195, 43-65.
- Özyılmaz, Ö. (2017). Türk millî eğitim sisteminin sorunları ve çözüm arayışları. Ankara: Pegem Akademi.
- Recepoglu, E. ve Kılınç, A. Ç. (2014). Türkiye'de okul yöneticilerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi, mevcut sorunlar ve çözüm önerileri. *Electronic Turkish Studies*, 9(2), 1817-1845.
- Sarıçay, N. (2006). Türkiye'de Eğitim Sektörünün Sorunları, Eğitimin Ekonomik Boyutu ve Çözümleri, İzmir Ticaret Odası Araştırma ve Meslekleri Geliştirme Müdürlüğü, Arge Bülteni
- Saylık, A., Saylık, N., & Sağlam, A. (2021). Eğitimcilerin gözünden Türk eğitim sistemi: bir metafor çalışması. *Van Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 522-546.
- Sezer, Ş. (2020). Öğretmen adaylarının görüşlerine göre Türk millî eğitiminin genel amaçlarının gerçekleştirme düzeyi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(24), 2269-2296.
- Sezgin, O. (2019). Eğitim, Kavram ve Kuram. İstanbul: Kalem Yayıncılık.
- Şahan, R., Yeşil, E. (2015). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin en önemli sorun, neden ve çözüm yollarına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16 (3), 123-143.
- Şenkaloğlu, S. (2021). Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Türk Eğitim Sistemi ve Sorunları. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 24-36.
- Taş, A. ve Hızıroğlu, M. (2016). İdeolojinin kurumsal değişimdeki rolü: Eğitim kurumu üzerinden Türkiye eksenli bir değerlendirme. *İşletme Bilimi Dergisi*, 4(2), 71- 104.
- Taşdan, M., Tösten, R., Bulut, K. ve Karakaya, V. (2013). İlköğretim okullarında yönetim ve yönetici sorunları (Kars İli Örneği). *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi (EBULİNE)*, 12 (24), 95-113.
- Taşdemir, M. (2015). Öğretmen adaylarının Türk milli eğitim sistemi üzerine algıladıkları sorunlar. *Turkish Studies*, 10(7), 881-898. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7898>
- Türk Dil Kurumu, Çevrimiçi Türkçe Sözlük, (2022), <https://sozluk.gov.tr/?kelime=> adresinden erişilmiştir.
- Uluğ, F. (1998). Eğitim sisteminde değişme yapısal uyum sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(14), 153- 156.
- Uluğ, Z. A. (2019). *Yönetici görüşlerine göre meslek liselerinin sorunları ve çözüm önerileri* (Master's thesis, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı).

- Yeşil, R. & Şahan, E. (2015). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin en önemli sorun, neden ve çözüm yollarına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(3), 123-143.
- Yıldırım, Y. ve Çalışkan, H. (2018). 2005 ile 2017 sosyal bilgiler dersi öğretim programlarındaki değerlere ve değerler eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 1(1), 7-23.
- Yılmaz, K. & Altınkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973
- Yılmaz, M. (2017). "Aday Öğretmen Yetiştirme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", 21. *Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 6(16): 135-155.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

The Turkish National Education System underwent a transformation in 1924 with the Law on the Unification of Education, which brought it into its current structure and united it under the Ministry of National Education (Özdemir and Topal, 2019). After the establishment of educational unity, laws were legislated, and educational activities were organized in accordance with goals, in order to shape the Turkish National Education System through continuous updates (Başdemir, 2012). In addition, European Union education policies were followed to enhance the efficiency and quality of the Turkish National Education System (Sağlam, Özüdoğru, and Çıray, 2011). However, despite efforts to align with the European Union and revision of laws in response to developments and innovations over time, these efforts have not been sufficient (Özyılmaz, 2017).

In this sense, a number of studies have investigated the problems in the Turkish education system. These studies have reported that issues in the Turkish National Education System stem from teacher qualifications, student attributes, and problems arising from educational policies (Babadağ and Sarıbaş, 2015; Taşdemir, 2015). Bayar and Kösterelioğlu (2014), on the other hand, emphasized the lack of vision and mission in education and identify problems in the training and appointment of school administrators. In addition to structural problems in the education system (Başdemir, 2012; Kartal, 2013), it was revealed that schools faced financial problems and issues of overpopulation in classrooms (Şahan and Yeşil, 2015). Alsı Sarıçay (2018) focused on the inadequacy of the number of schools and identified problems related to student guidance (Er, 2015). In addition, studies indicated that efforts to align with the European Union had negative impacts on the Turkish education system (Çıray, Özüdoğru, and Sağlam, 2011) and that there were structural issues in the education system. Furthermore, pre-service teachers identified a number of problems in the education system such as a lack of resources and equipment, teacher quality, frequent changes in teaching methods, system, and curriculum (Yılmaz and Altınkurt, 2011; Yeşil and Şahan, 2015; Çetin et al., 2018). In addition, they reported problems related to unequal educational opportunities, a lack of social activities, and excessive class hours (Erçetin et al., 2019).

In a broader perspective, the problems in the Turkish national education system can be categorized as follows:

- Education system structure (Başdemir, 2012)
- Education management (Esen, 2022)
- Education programs (Uluğ, 2019)
- Education planning (Kocaman, 1996)
- Education inspection (Özmen and Özdemir, 2012)
- Education financing (Altunay, 2021)
- Examination system (Ali İsmail, 2022)
- Teacher training and qualifications (İra and Aktan, 2018)
- School administrator training and appointment system (Gök, 2019)
- Infrastructure problems (Karabulut, 2016).

Considering the key role that education plays in the economic, social, and cultural development of countries, it can be argued that responsibility for the quality and effectiveness of education lies not only with educators, who are the implementers of educational activities, but also with policymakers who shape and formulate educational policies. Therefore, it is believed that identifying the administrative problems

in the Turkish education system and providing solutions to these issues can contribute to the development of a more effective education system.

Based on this general framework, the following questions were addressed in this study:

- Are there administrative problems in the Turkish education system?
- What are the administrative problems in the Turkish education system?
- What are your recommendations for addressing the administrative problems in the Turkish education system?

2. METHOD

In this study, phenomenological method, a qualitative research methodology was employed. A maximum diversity sampling method was employed and 35 teachers participated in the study. Data were collected using a semi-structured interview form developed by the researchers. The data analysis was conducted using the content analysis method.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

It was observed that all participants expressed the view that there were administrative problems in the Turkish Education System. This finding is in line with the results of those in the literature (Babadağ and Sarıbaş, 2015; Gedikoğlu, 2005; Gür and Çelik, 2009; Kızılılkaya, 2014; Sezer, 2020; Taşdemir, 2015; Yılmaz and Altınkurt, 2011).

The participants highlighted the issue of education financing as one of the administrative problems in the Turkish Education System. Following this view, concerns about the nationalization of education, ideological approaches, and the quality of teacher training and educational management were identified. Other issues included education policy, excessive centralization in education, inadequate use of education experts, problems in the teaching-learning process, and inspection issues. Among these problems, financing, the nationalization of education, and ideological approaches are prominent. For the issue of financing, teachers mentioned that schools lacked sufficient resources, which led to difficulties in terms of equipment, cleanliness, and security. These findings are consistent with the results of Özer et al. (2015). In addition, it was found that insufficient teacher salaries prompted teachers to seek additional employment. This finding is in line with those reported by Bek (2007), Torun (2010), Taşdan et al. (2013), Dağlı and Bünyamin (2017), and Cantürk (2021).

Another issue raised by the participants in terms of administrative problems in the Turkish Education System was the inadequate transmission of our national culture and values to the new generation. The structure of the education system, influenced by environmental factors, was identified as a hindrance to the effective transmission of national culture and values. This result is in line with studies conducted by Yıldırım and Çalışkan (2017), Gözel (2018), Ateş (2013), and Bayırlı (2020). Based on these findings, it can be concluded that the education system has undergone changes according to the ideologies of those in power, leading to negative effects on the system. The constant interaction between the education system and ideological structures was stressed in various studies in the literature (Akın and Arslan, 2014; Demirtaş and Özer, 2015; Kesik, 2014; Murillo, 2017; Taş and Hızıroğlu, 2016).

Solutions for addressing the administrative problems in the Turkish Education System were divided into three key categories: educational, financial, and political solutions. The participants supporting educational solutions emphasized the need for higher-quality and increased in-service training programs for educators, administrators, and inspectors. They also called for improvements in the quality of university education, the establishment of more effective learning environments, and developments in the qualifications of educational administrators. Financial solutions included the necessity to strengthen the financial resources of schools, address physical and infrastructure issues, overcome teacher and support staff shortages, and improve teacher salaries. In terms of political solutions, teachers emphasized the importance of prioritizing national values in education, maintaining a stable educational policy framework, modifying education programs to the country's needs, avoiding ideological approaches, increasing the authority of school administrators, abolishing interview-based appointment systems, and eliminating ideological polarization in the education system. These recommendations are in line with those reported in the literature which highlighted the complicated nature of solutions needed to deal with administrative issues in the Turkish Education System.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: T.C. Fırat Üniversitesi Sosyal Ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 22.12.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2022/27

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %34, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %33, 3. yazarın araştırmaya katkı oranı %33'tür.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma.

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, alanyazın taraması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları.

Yazar 3: Alanyazın taraması, veri toplanması, raporlaştırma.